

HOE KUN JE ALS LEERKRACHT EEN KIND MET EEN AANDOENING IN DE KLAS HET BESTE BEGELEIDEN EN ONDERSTEUNEN?

Je bent leerkracht, docent of begeleider van een kind met een aandoening. Waarschijnlijk weet je inmiddels al wel iets over de medische kant van de aandoening, van de ouders/verzorgers of van het kind zelf. Of wellicht heb je de folder gekregen van de ouders waarin veel achtergrondinformatie staat over de aandoening.

Naast de medische en praktische aspecten die een aandoening met zich meebrengt, heeft een aandoening ook invloed op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. Hoe gaat hij / zij met de aandoening om, hoe reageren klasgenoten erop – en hoe kun jij als begeleider het kind ondersteunen?

WAT BETEKENT HET HEBBEN VAN EEN AANDOENING VOOR EEN KIND?

Bij een chronische medische aandoening heb je te maken met iets dat altijd bij je blijft. Een aandoening heeft invloed op zowel de gezondheid als op het psychisch functioneren van een kind. Soms is het leven van een kind van begin af aan al minder zorgeloos. Ze krijgen te maken met behandelingen en onderzoeken die impact op een kind kunnen hebben.

Wisselend verloop

Wat het voor een kind gecompliceerd kan maken, is dat een aandoening soms een wisselend verloop kent. Er kunnen goede en minder goede periodes zijn. Dit kan zorgen voor onrust bij het kind en voor onbegrip bij zijn of haar omgeving.

Emotionele beleving

Kinderen gaan rond het achtste jaar meer nadenken over persoonlijke levensvragen als 'wie ben ik?', 'hoe anders ben ik?'. Gevoelens van verdriet, boosheid, angst, onzekerheid, machteloosheid, zich anders voelen ... het kan een rol spelen. Klasgenoten kunnen reageren op de aandoening.

Sociale strategie

Ook kinderen willen graag “erbij horen”. Dat is een belangrijke basisbehoefte. Een kind heeft daar veel voor over. Anders zijn kán “erbij horen” in gevaar brengen. Een kind kan daarom een “overleef” strategie kunnen inzetten. Onbewust. De één kiest er voor zich op de vlakte te houden. De andere probeert zijn aandoening te overstemmen door de lolbroek uit te hangen of door “pleasend” gedrag te vertonen, of kinderlijk etc.

Empowerment

Stel je voor: het gevoel dat je het vaste vertrouwen hebt dat het wel goed komt. Ook al zit je in een lastig parket; vanwege je persoonlijke situatie. Dat gevoel betekent dat je het initiatief hebt. Je voelt dat je zelf iets aan je situatie kunt doen. Je bent je bewust van je capaciteiten en je weet de keuzes te maken die het best bij jou passen. Dat gevoel dus. Dat geeft kracht, power, om het heft in eigen hand te houden. Om te kunnen gaan met situaties die je belemmeren. De motor achter dat gevoel is samengevat in het begrip “Empowerment”.

HOE KUN JE DE EMPOWERMENT BIJ EEN KIND MET EEN AANDOENING BEVORDEREN?

Samenwerken met de ouders

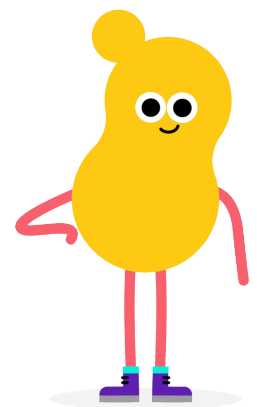
Empower de omgeving

Verken samen de mogelijkheden. Gevoelens van onmacht bij de ouders kunnen zich soms uiten in te veel willen beschermen van het kind en/of in weerstand t.o.v. school. Erken en benut de kennis en kunde van ouders en kind.. Dit bevordert het samenwerken. Korte lijnen zijn fijn.

Autonomie versterken

Geeft zelfvertrouwen!

Ondersteun het kind om zich verder te ontwikkelen in het zelfstandig keuzes maken door de juiste vragen te stellen. Zo kan het steeds meer het gevoel krijgen controle te hebben over zijn eigen situatie. Reflecteer samen op wat hij zelf kan en ook wanneer hij/zij hulp mag vragen. Stel dus vragen en vul niet in.

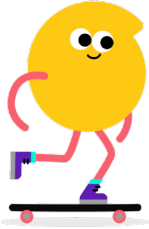
Impact vergroten

Invloed op je omgeving uitoefenen: spreekbeurt of eigen verhaal

Het leren bespreekbaar maken van de aandoening in een veilige omgeving is voor een kind een stap in zijn ontwikkeling en helpt bij de acceptatie in de groep. Onwetendheid en onbegrip kunnen er voor zorgen dat klasgenoten een kind bijvoorbeeld gaan mijden of pesten.

Het verhaal kan bijvoorbeeld gaan over wat de invloed van de aandoening is op het dagelijks leven. Uitleg over de aandoening. De gewenste “do’s en dont’s” van de omgeving kunnen duidelijk gemaakt worden. Zo wordt de impact van de aandoening zo behapbaar mogelijk: het kind kan nog meer zichzelf zijn.

Positieve identiteit bevorderen

Wat aandacht krijgt groeit

Je kunt invloed hebben op de identiteit van het kind. Negeer de aandoening niet maar geef het net zoveel aandacht als de andere aspecten van het kind. Welke sterke kanten kan het kind inzetten om op een realistische manier met zijn aandoening in de groep om te gaan? Geef gerichte complimenten over het proces en niet over het resultaat. Een positief zelfbeeld geeft ruimte voor andere zaken.

Groepsproces empoweren

Je staat er niet alleen voor

Besef dat ieder kind zijn eigen specifieke ondersteuning nodig heeft. Een kind met een aandoening is daar geen uitzondering op. Ieder kind verdient z'n eigen portie aandacht. Te veel aandacht krijgen van de volwassenen vanwege een aandoening bevestigt het anders zijn en kan pestgedrag in de hand werken. Als ieder kind zijn verhaal mag doen, ongeacht het onderwerp, normaliseer je de positie van het kind met een aandoening.

Maatje in de klas

Samen sterk

Soms kan het inzetten van een maatje, een buddy, heel helpend zijn, bijvoorbeeld na een operatie. Een klasgenootje kan dan helpen met het dragen van de tas.

Individueel proces ondersteunen

Aansluiten en doorschakelen

Wat betekent de aandoening voor **dit** kind en deze ouders? Als je dit helder hebt kun je aansluiten bij deze beginsituatie en doorschakelen naar verdere ontwikkeling. Concreet kan dit betekenen dat je bij de gevoelens aansluit, erkent en deze niet oplost of wegpoetst. Dan pas kan er ruimte ontstaan over mogelijkheden na te denken. Wat kan een kind wel? Wat heeft dit kind nodig om zo min mogelijk beperkt te zijn? Vaak heeft het kind zelf oplossingen die voldoen.

